

अनेकार्थ और नाममाला ।

अर्थात्

प्राचीन कवि नन्ददास जी कृत दोहा कोष जिसमें
उक्त कविजी ने कोष के शब्दों के नाम और
अपनी रसीली कविता का अपूर्व चम-
त्कार साथही दिखाया है ।

इस पुस्तक को बङ्गत शोध कर बाबू अमीर सिंह
की सम्मति से

बनारस

हरिप्रकाश यन्त्रालय में जगन्नाथ प्रसाद ने
तीसरी बार मुद्रित किया ।

अथ अनेकार्थ ।

श्रीगणेशाय नमः ।

दोहा । जोप्रभुजोतिजगतमय कारणकरनअभेव ।

विघनहरनसबसुखकरन नमोनमोतादेव ॥ १ ॥

एकैवस्तुअनेकहै जगमगातजगधाम ।

जिमिकचनकेकिंकिनी कङ्कनकुण्डलनाम ॥ २ ॥

उचरिसकतनहिंसंस्कृत समुभनकोअसमर्थ ।

तिनलगिनन्दस्वमतिजथा भाषाकियोसुअर्थ ॥ ३ ॥

शब्दएकनानाअरथ मोतिनकैसीदाम ।

जोनरकरिहैकण्डसो कहैहैकविकेधाम ॥ ४ ॥

गो शब्द । गोइन्द्रोदिववाकजल स्वर्गसुदृष्टअनिन्द ।

गोभूमीगोतीरगो किरनबज्रगोविन्द ॥ ५ ॥

सुरभी शब्द । सुरभीचन्दनसुरभिष्टग सुरभीवज्ररवसन्त ।

सुरभीचंपकवनकहै जोजगकर्ताकन्त ॥ ६ ॥

मधु श० । मधुवसन्तमधुचैत्रद्रुम मधुमदिरामकरन्द ।

मधुकरमधुपैमधुसुधा मधुसूदनगोविन्द ॥ ७ ॥

कलि श० । कलिकलैसकलिहरमा कलिनिषंगसंशाम ।

कलिकलियुगयहऔरनहिं केवलकेशवनाम ॥ ८ ॥

आत्मा श० । मनबुधित्तस्वभावतन धर्मजीवअहंकार ।

इनकोकहियेआतमा परमात्माअधार ॥ ९ ॥

- अर्जुन श० । अर्जुनद्रुमअर्जुनधवल सहसाअर्जनतय ।
 अर्जुनवज्रयोपांडुसुत हरिखेलतजोहिंसत्य ॥ १० ॥
- धनञ्जय श० । अग्निधनञ्जयकहतकवि पवनधनञ्जयआहि ।
 अर्जुनवज्ररिधनञ्जय कृष्णसारथीजाहि ॥ ११ ॥
- पन्न श० । पन्नशरकह्योपन्नरथ पन्नवाहिनीचित्त ।
 पन्नपर्णविधिनादिये जिनउड़मिलतेमिन्न ॥ १२ ॥
- पत्री श० । पत्रीतरूपत्रीकमल पत्रीवज्ररिविहंग ।
 पत्रीसरकरचित्रजिमि इनसेवज्रश्रीरंग ॥ १३ ॥
- वरही श० । वरहीद्रुमवरहीअग्नि वरहीकुरकुटनाम ।
 वरहीमोरकिशोरके चन्द्रधरेसिरस्थाम ॥ १४ ॥
- धाम श० । धामतेजश्रौधामतन धामकिरणगृहधाम ।
 धामजोतजोब्रह्महै धनीभूतहरिस्थाम ॥ १५ ॥
- काम श० । कामभोगअभिलाषपुनि मन्मथकहियेकाम ।
 कामकाजजनिभूलिभ्रम भजलेमनअभिराम ॥ १६ ॥
- वाम श० । वामकुटिलश्रौवामशिव वामकामतनवाम ।
 वाममनोहरकोकहत जैसेमोहनश्याम ॥ १७ ॥
- भव श० । भवशङ्करसंसारभव भवकहियेकल्याण ।
 भवसुन्दरजसजगतफल जबभजियेभगवान ॥ १८ ॥
- कं श० । कंसुखकंजलकंअनल कंशिरकंपुनिकाम ।
 कंकंचनतेप्रीतितजि सदाकह्योहरिनाम ॥ १९ ॥
- कल्प श० । कल्पकुशलओदिवसजो कल्पसमर्थजुहोय ।
 कल्पकटकतजिहरिभजो कल्पवृक्षसमसोय ॥ २० ॥
- कर श० । करगजसुण्डसुहस्तकर करजुकिरणकरदान ।
 करविषजैसेतजिविषय भजिहरिअमीनिधान ॥ २१ ॥

दर श० । दरजुकहतकविशङ्कको दरईषतकोनाम ।

दरडरतेराखोकुंअर मोहनगिरधरश्याम ॥ २२ ॥

बर श० । बरसुन्दरसंसारबर बरजुदेवतादेत ।

बरकुंकुमबरकृष्णपुनि बरतियहियहरिलेत ॥ २३ ॥

वृष श० । वृषसुरपतिवृषकरणपुनि वृषजुवृषभवृषकाम ।

वृषसुधर्मकरिहरिभजो जौचाहोसुखधाम ॥ २४ ॥

पतङ्ग श० । तरनिपतङ्गपतङ्गखग पावकवज्जरिपतङ्ग ।

सबजगरङ्गपतङ्गको हरिणकैनवरङ्ग ॥ २५ ॥

दल श० । दलकहियेनृपकोकटक दलपन्नकोनाम ।

दलवरहीकेचन्दशिर धरेश्यामअभिराम ॥ २६ ॥

पल श० । पलकोमासकहतकवी पलउन्मानहिसोय ।

पलजुपलकहरिविचपरे गोपिनजुगशतहोय ॥ २७ ॥

बल श० । बलवीरजधीरजधरम बलनृपदलकोनाम ।

बलसाहसबलदैत्यपुनि बलकहियेबलराम ॥ २८ ॥

अल श० । अलअलमर्थसमर्थअल अलपूरनकोनाम ।

अलअभरनअलअलसतजि भजोमनोहरश्याम ॥ २९ ॥

वयस श० । वयसविहंगमकोकहत वयसकहियपुनिकाल ।

वयसजुयौवनजातहै भजलेमदनगोपाल ॥ ३० ॥

जीव श० । जीववृहस्पतिकोकहत जीवकहावेचन्द ।

जीवआत्मानितजिये जगजीवननँदनन्द ॥ ३१ ॥

मार श० । मारविघ्नविषमारपुनि मारकहावैकाम ।

मारअमृतहँतेअमृत सुन्दरगिरिधरनाम ॥ ३२ ॥

सार श० । सारबीजधीरजधरम सारबज्रधृतसार ।

सारजुसबकोसावरो जिनमोहोसंसार ॥ ३३ ॥

कलभ श० । कलभकहतकविसाधको कलभवज्जरित्ताल ।

कलभकलुषकलिकेशेते कादङ्गदीनदयाल ॥ ३४ ॥

नभ श० । नभआश्रयनभभाद्रपद नभआवणकोमास ।

नभआकासनभनिकटही घटघटरमानिवास ॥ ३५ ॥

वसु श० । अष्टमवसुचैवन्धिवसु वसुस्वरजवसुनीर ।

वसुधनजगमसोधनी धनजाकेवलवीर ॥ ३६ ॥

पटु श० । पटुतीक्ष्णपटुवज्रकहि पटुआरोग्यकहन्त ।

पटुप्रवीनसोईजगत भजेजोरुक्रमनिकन्त ॥ ३७ ॥

तुरंग कुरंग श० । गगनतुरंगतुरंगमन बज्जरितुरंगतुरंग ।

हरिनकुरंगकुरंगसो रँग्योनहरिहरिरंग ॥ ३८ ॥

आत्मज श० । आत्मजकहियेरुधिरअंग आत्मजकहियेकाम ।

आत्मजपूतसपूतचै भजेजोसुन्दरश्याम ॥ ३९ ॥

कबन्ध श० । बिनसिरकहतकबन्धसो कहकबन्धपुनिनीर ।

राक्षसराजकबन्धसो गतिदीन्हीबलवीर ॥ ४० ॥

हंस श० । हंसतुरंगमहंसरवि हंसमरालसुहृन्द ।

हंसजीवकोकहतकवि परमहंसगोविन्द ॥ ४१ ॥

पयोधर भूधर श० । मेघअर्ककुचशैलद्रुम राजपयोधरआहि ।

भूधरगिरिभूधरन्टपति भूधरआदिबराह ॥ ४२ ॥

बाण श० । बाणकहावेवलितनय विशिषआहिपुनिबाण ।

बाणकहतकविस्वर्गको श्रीहरिपदनिर्वाण ॥ ४३ ॥

वरुन श० । वरुनकहतपतिनीरके वरुनस्थामकोनाम ।

वरुनहरेजबनंदतद कैसेधायेश्याम ॥ ४४ ॥

गोत्र श० । गोत्रनामकोकहतकवि गोत्रसैलसुनियंत ।

गोत्रबंधुसोधनजहा विद्यायुतगिनियंत ॥ ४५ ॥

- तन श० । तनशरीरविस्तारतन तनसूत्रमतनतात ।
 तनविरकोकोजजगत सुनैजुहरिहरवात ॥ ४६ ॥
- बाल श० । बालसिरोरुद्धबालसिधु मूककहावेबाल ।
 बालसोईहैजगतमें भजेसोबालगोपाल ॥ ४७ ॥
- जाल श० । जालभर्रोखाजालगन जालदंभऔमंद ।
 जालफांसविद्याजगत निरखिनतजिनंदनंद ॥ ४८ ॥
- काल श० । कालअसितवोकालवय धर्मराजपुनिकाल ।
 कालव्यालकेकालहरि मोहनमदनगोपाल ॥ ४९ ॥
- ताल श० । तालतालहरितालपुनि दोइकरसोकरताल ।
 तालवृक्षफलखायकर हतोदनुजनंदलाल ॥ ५० ॥
- व्याल श० । व्यालकहतहैकूरनर दुष्टखपदगजव्याल ।
 व्यालसर्पसिरपरचढ़त चेतज्जवरनंदलाल ॥ ५१ ॥
- जलज श० । जलजमीनमोतीजलज जलजशंखअरुचन्द ।
 जलजकमलजिमिफिरतपुनि ब्रजआवतनंदनन्द ॥ ५२ ॥
- तम श० । तमतामसपुनिराजतम तमजतिमिरतमक्रोध ।
 तमअज्ञानकोहरज्जहरि उरधरिदीपप्रबोध ॥ ५३ ॥
- गुन श० । गुनराजतगुनसूत्रपुनि गुनकमानकीजेह ।
 गुनचरित्रगोविन्दके गावज्जउरधरिनेह ॥ ५४ ॥
- अवि श० । अबीशैलअविमेषपुनि अविसविताकोनाम ।
 अविरच्छकसबजगतको एकहिसुंदरश्याम ॥ ५५ ॥
- बन श० । बनपानीकोकहतकवि बनवारिदकोजाल ।
 बनकाननतेसुरभिसंग बनआवतनंदलाल ॥ ५६ ॥
- घन श० । घनदृढ़घनविस्तारपुनि घनजिहिंगदतलोहार ।
 घनअंबुदघनसघनघन घनसचिनन्दकुमार ॥ ५७ ॥

- बरन श० । बरनस्तुतिआखरबरन बरनदिजादिकचार ।
 बरनअसनसितपीतहै अबरननंदकुमार ॥ ५८ ॥
 पीत श० । पीतकच्चावैनिपटशिष्ट पीतजुवस्तअनूप ।
 पीतनावजिमिजलधिमधि श्यामनामसुखरूप ॥ ५९ ॥
 बुध श० । बुधपण्डितकोकहतहैं बुधशशितुतहिवखान ।
 बुधहरिकोअवतारइक बोधभयोजिहिंज्ञान ॥ ६० ॥
 अनन्त श० । गगनअनन्तहिकहतबुध बडरिअनन्तअनेक ।
 शेषअनन्तकहतकवी हरिअनंतअरूपक ॥ ६१ ॥
 लय श० । लयनिवासकोकहतकवि लयकहियेलयरोग ।
 लयपरलयमधहरिविपै लीनहोतसबलोग ॥ ६२ ॥
 राजीव श० । राजिवशशिराजिवअनिल राजिवमुक्तामीन ।
 राजिवनाभिगोविंदकी होइरहियेमनलीन ॥ ६३ ॥
 लोक श० । लोकव्याकरनलोकजन लोकदेहरसमूल ।
 तीनलोकहतउदरमें रहीजसोमतभूल ॥ ६४ ॥
 शुक श० । शुकनिश्चरअरुशुकगन शुकसुजेठकोमास ।
 शुकजुअजजंवावनहिंप्रति पलपलभरतउसास ॥ ६५ ॥
 खग श० । खगरविखगससिखगपवन खगअंबुदखगदेव ।
 खगबिहंगहरिसुतसुतजि खगउरसेबलसेव ॥ ६६ ॥
 कलाप श० । गुनकलापतंनीरकहि अबरनआहिकलाप ।
 बरहीवृन्दकलापपुनि हरिहरिभजनकलाप ॥ ६७ ॥
 ब्रह्म श० । ब्रह्मब्रह्मकुलब्रह्मविधि ब्रह्मवेदऔजीय ।
 ब्रह्मनन्दकेसदनमें ताहिनचावतितीय ॥ ६८ ॥
 उडु उडुप श० । उडुबिहंगउडुनखतगन उडुकैवर्तकआहि ।
 उडुपचन्द्रनौकाउडुप उडुपगरुडबड़आहि ॥ ६९ ॥

मन्द श० । मन्दसनीचरमन्दखल मन्दअल्पअघमन्द ।

मन्दमूढनरतजुजगत जेनभजहिंनँदनन्द ॥ ७० ॥

बारन श० । बारनकक्षियेवरजिबो बारनकारसनाह ।

बारनगजहरिउरधयो आनग्रस्योजवग्राह ॥ ७१ ॥

स्यन्दन श० । स्यन्दनजलकहँकहतकवि स्यन्दनचित्रतुरंग ।

स्यन्दनरथचदिरुक्मिनी लैआयेश्रीरंग ॥ ७२ ॥

मंथी श० । मंथीससिमंथीमदन मंथीग्रामप्रचण्ड ।

मंथीबङ्गरोराऊहै जोहरिकरबिचखण्ड ॥ ७३ ॥

कौसिक श० । कौसिकगुगुलदण्डपुनि कौसिकघूघूनाम ।

कौसिकविश्वामित्रहै जिनजाचेश्रीराम ॥ ७४ ॥

पुष्कर श० । पुष्करजलपुष्करगगन पुष्करगुण्डगयंद ।

पुष्करतीरथपापहर पुष्करनामगोविंद ॥ ७५ ॥

अंबर श० । अंबरअमृतकोकहत अंबरगगनसुभाइ ।

अंबरपीतजुश्यामतन रहीजुतडितलजाइ ॥ ७६ ॥

संबर श० । संबरजलसंबरअसुर संबरसैलअनूप ।

संबरबांधङ्गादगहि कृष्णनामसुखरूप ॥ ७७ ॥

कंबल श० । कंबलजलपरवाहपुनि कंबलगुगुलचाम ।

कंबलबङ्गरोऊनहै कंबलमंगलनाम ॥ ७८ ॥

नग श० । नगकहियतुद्रुमनगरतन नगकहियतपुनिधाम ।

नगजिहिरितेकान्हको भयोसुनगधरनाम ॥ ७९ ॥

नाग श० । नागपत्रऔनागगज नागदुष्टनरवाम ।

नागसर्पसंसारको सिद्धमंत्रहरिनाम ॥ ८० ॥

करन श० । करनकहावेरवितनय करनकहतपुनिकान ।

करननावजिह्खेइये करनहारभगवान ॥ ८१ ॥

- द्विज श० । द्विजपंक्तीकोकहतकवि द्विजकक्षियेपुनिदन्त ।
 तीनवरनेतेंद्विजबडो अबजानेभगवन्त ॥ ८२ ॥
- अज श० । अजबकराअजपितामह अजकक्षियेपुनिईस ।
 अजजीवनभरनरकहत अजएकैजगदीस ॥ ८३ ॥
- सिव श० । सिवसुखसिवकल्याणपुनि अष्टपुरुषसिवसोय ।
 शिवशंकरअरुशिवसलिल कृष्णसदाशिवहोय ॥ ८४ ॥
- बिरोचन श० । ब्रह्मबिरोचनसुरजपुनि चन्द्रबिरोचनगात ।
 हृदयबिरोचनधन्यसो जाकेवलसोतात ॥ ८५ ॥
- बलि श० । बलिहरिपूजाअसुरकहि बलिभोजनबलिभाग ।
 बलिराजाबलिलच्छमी जाक्षियतरअनुराग ॥ ८६ ॥
- वृक श० । वृकजावकसोकहतकवि वृकभिडराकोनाम ।
 वृकदानवदलदेवशिव राखेसुन्दरस्थाम ॥ ८७ ॥
- रज श० । रजराजसआकाशरज रजयुवतीमेंहोय ।
 रजधूलोरजपापकहि रजजलनिरमलधोय ॥ ८८ ॥
- कुस श० । कुससीतासुतदर्भकुस कुसकक्षियेपुनिनोर ।
 कुसदानवदलकारकर तहावसेवलवीर ॥ ८९ ॥
- कंबु भुवन श० । कंबुसंखऔकंबुगज कंबुइष्टकोनाम ।
 भवनगगनऔभुवनजल त्रिभुवननायकस्थाम ॥ ९० ॥
- कूट श० । कूटवज्रतअरुकूटगिरि अहिनरकूटकहत ।
 कूटकपटकहँनिपटतज भजलेमनभगवन्त ॥ ९१ ॥
- खर श० । खरराक्षसखरखानखर खरतीक्ष्णकोनाम ।
 खरगरदभजगमैंसोई जेनभजेहरिनाम ॥ ९२ ॥
- कुज जम श० । कुजमंगलकुजभद्रद्रुम कुजभौमासुरनाम ।
 जमजगजमजमराजतें राखहुसुन्दरस्थाम ॥ ९३ ॥

हरिनी श० । हरिनीप्रतिमाहेमकी हरिनीमृगकीतीय ।

हरिनीजुवतीबाजकी फूलमालहरदाय ॥ ८४ ॥

धात्री श० । धात्रीकहियेआवरो धात्रीधायबखान ।

धात्रीधरनीसेससिर सोहैतिलपरमान ॥ ८५ ॥

सिवा श० । सिवाशंभुकीसुन्दरी सिवास्यामकीबाम ।

सिवाहरीजिमिरोगहर इमअघहरहरनाम ॥ ८६ ॥

रसना श० । रसनाकांचीकहतकवि रसनाबङ्गरोदाम ।

रसनाजिह्वातासुकी जोभजलेहरिनाम ॥ ८७ ॥

रंभा श० । रंभाकहियेअपसरा रंभाकदलीनाम ।

रंभागोकुलकीवधू जिनमोहेघनस्थाम ॥ ८८ ॥

माया श० । मायाकलमायादया मायानेहकहन्त ।

मायामोहनलालकी जिनमोहेसबसन्त ॥ ८९ ॥

इला श० । इलामहीबुधतीइला इलाउमाअभिराम ।

इलासरस्वतिसेभजे जोजानेअभिराम ॥ ९० ॥

जोति श० । जोतिनखतगनजोतिदुख जोतिनेत्रअरुआग ।

जोतिब्रह्मजोथिररहे रहबजगतजिहिलाग ॥ ९१ ॥

सुमना श० । सुमनाकहियेमालती सुमनामुदितातीय ।

सुमनारतिसोइकान्हसों करलेलंपटजीय ॥ ९२ ॥

इडा श० । इडाअहिनभदेवता इडाभूमिअभिराम ।

इडाअंबिकामातमोहि प्रीतिदेहिघनस्थाम ॥ ९३ ॥

अजा निशा श० । अजाकागमायाअजा जिमिमोहेअजबाम ।

निशाजामिनीकहतकवि निसाहरिद्रानाम ॥ ९४ ॥

विधि श० । विधीकालविधिदेवता विधिकहियेजुविधान ।

विधिकीविधिजोहरिरची सोईविधिपरमान ॥ ९५ ॥

जृम्भ श० । जृम्भअलसकरबलितनर जृम्भकहावेमूढ ।

जृम्भकपटतजिहरिभजो घटघटपरगटगूढ ॥ १०६ ॥

हस्त श० । हस्तकहतगजसुण्डसौ हस्तनक्त्रसुभाइ ।

हस्तहायतेडारिये हरिहीरातनपाइ ॥ १०७ ॥

कृतान्त श० । आगमशास्त्रकृतान्तसब पुनिसिद्धान्तकृतान्त ।

जमकृतान्तकेत्रासते राखज्जकमलाकान्त ॥ १०८ ॥

मित्र श० । मित्रभानुकोकहतकवि मित्रअग्रिकोनाम ।

मित्रमित्रसबजगतके एकैसुन्दरश्याम ॥ १०९ ॥

सारंग श० । पिकचामरकचसंखकुच करबाइसग्रहहोय ।

खंजनकंजलखातमद कामबिसनहैसोय ॥ ११० ॥

क्षितीतलावभुजंगपुनि कोवडमानसमान ।

सारंगश्रीभगवानको भजियेआठौजाम ॥ १११ ॥

सारंगसुन्दरकोकहत रातदिवसबडभाग ।

खगपानीअरुधनकहिय अंबरअबलाराग ॥ ११२ ॥

रविससिदीपकगगनहरि केहरिकुंजकुरंग ।

चात्रिकदादुरदीपहल येकहियेसारंग ॥ ११३ ॥

हरि श० । इन्द्रचन्द्रअरविन्दअलि कपिकेहरिआनन्द ।

कांचनकामकुरंगबस धनुषदण्डनभचन्द्र ॥ ११४ ॥

पानीपावकपवनपथ गिरिगजनागनरिंद ।

जेहरिइनकेमुकुटमनि हरिईश्वरगोविंद ॥ ११५ ॥

ध्रुव श० । ध्रुवसिचरध्रुवजोगपुनि ध्रुवध्रुवपदध्रुवताल ।

ध्रुवतारेतिष्ठिअटलगुन गुनगोविन्दगोपाल ॥ ११६ ॥

सुमनस । सुमनससुरसुमनसपुञ्जप सुमनसबज्जखिसन्त ।

सुमनसजेहिमनमेवसहि सेसबकमलाकान्त ॥ ११७ ॥

बिटप श० । बिटपअरगपक्कवबिटप बिटपकहतविस्तार ।

बिटपवृक्षकीडारगच्छि ठादेनन्दकुमार ॥ ११८ ॥

दान श० । दानद्विजनकोदेतसो गजमदकहियेदान ।

दानसावरेलेतवन गोपीप्रेमनिधान ॥ ११९ ॥

रस श० । रसनवरसघृतरसअमृत रसविषयाअरुनोर ।

रसवरकोरसप्रेमरस जाकेरसबलबीर ॥ १२० ॥

सनेह श० । तेलसनेहसनेहघृत बङ्गरोप्रेमसनेह ।

सोनिजचरननगिरधरन नन्ददासकहँदेह ॥ १२१ ॥

गौरी श० । गौरीहैअंवासुता गौरीहरिदीहोइ ।

गौरीगिरिजासुन्दरी शिवअर्धङ्गीसोइ ॥ १२२ ॥

स्यामा श० । स्यामानियजोरजबिना स्यामारजनीहोइ ।

स्यामाकहियेप्रीतिकों करोस्यामसोंसोइ ॥ १२३ ॥

हरिद्रा श० । कहियहरिद्रावनथली सीसाहरिद्राहोय ।

मंगलबङ्गरिहरिद्रा हरदहरिद्रासोय ॥ १२४ ॥

बारुनी श० । गजगतिकहियेबारुनी सुरावारुनीनाम ।

पच्छिमदिसिहैबारुनी बरुणवसचिंतेहिठाम ॥ १२५ ॥

सुधा श० । सुधादूधबिजुरीसुधा सुधाबलीनिजधाम ।

सुधाबधूपुत्रीसुधा सुधाअमृतकोनाम ॥ १२६ ॥

सुभा श० । सुभासुधासोभासुभा सुभासिद्धपरनारि ।

बङ्गरोसुभाहरीतकी हरिपदकीरजधारि ॥ १२७ ॥

कनक श० । राजतवृषजुरहेसदा बङ्गरोकनकखजूर ।

कनकधतूरेसोकहत कनकस्वर्णसुखमूर ॥ १२८ ॥

तात केतकी श० । तातपिताअरुधातकहि तातपुत्रकहँजान ।

फूलचन्द्ररवकामरस पंचकेतकीनाम ॥ १२९ ॥

सीता श० । सीतानिधिसीताक्षमा सीतागंगाक्षीय ।

सीतासियऔदेवता जेहिजाचेसबकोय ॥ १३० ॥

सुद्रा श० । सुद्राविश्वाकक्षिनटी मधुमाखीऔलाख ।

इनकोसुद्राकहतहैं मूरखनरऔदाख ॥ १३१ ॥

बला श० । बलामयनधरनीबला बलाऔषधीक्षीय ।

बलाचंचलालक्षमी जिहिजाचेसबकोय ॥ १३२ ॥

चक्र श० । चक्रवरनरथचक्रगन चक्रबिहंगविसेस ।

चक्रसुदर्शनकृष्णको चक्रनृपतिकोदेस ॥ १३३ ॥

पुण्डरीक श० । पुण्डरीकसायककहत पुण्डरीकआकास ।

पुण्डरीकहरिकमलजहँ तहांकमलकोवास ॥ १३४ ॥

परिघ श० । परिघवज्रपरवतपरिघ अससरसर्वविसेष ।

परिघवानजलथलनदी परिघहरससिसेष ॥ १३५ ॥

नेत्र श० । नेत्रनयनऔनेत्रपटु मृगमदनेत्रकहन्त ।

नेत्रज्ञानजबजगमगे तबकहियेभगवन्त ॥ १३६ ॥

पंथी श० । पंथीहरिनीकोंकहत पंथीमायाजीव ।

पंथीबङ्गरोईश्वरी जिहिसबक्तिबसकीव ॥ १३७ ॥

कह श० । कहब्रह्माकहपवनधन कहकहियेपुनिघाम ।

कहक्तिमेंनरकपजे भजैनसुन्दरस्थाम ॥ १३८ ॥

हार श० । हारकुसुममोतियानकौ हारक्रेत्रबिस्तार ।

हारविरहकाननकहें रजतउमायाहार ॥ १३९ ॥

अक्षि श० । अक्षिवासरअक्षिधिरपुनि अक्षिणकदानवनाम ।

अक्षिभुजङ्गजमुनापयो सोनाथ्योघनस्थाम ॥ १४० ॥

तन्त श० । तन्ततारऔतन्तसुख सिद्धऔषधीतन्त ।

तन्तकहतसन्तानकहँ हरिरसजानहुतन्त ॥ १४१ ॥

किंन श० । किंनउत्सवअरुनेमकिंन किंनजुमुहूर्तकहन्त ।

किंनयहसमयनपाइये भजलेमनभगवन्त ॥ १४२ ॥

काष्ट श० । काष्टकालयाबिसखई काष्टअमरपुरकाष्ट ।

काष्टजुवज्जरिवसुन्धरा बुद्धिहीननरकाष्ट ॥ १४३ ॥

पलास श० । हरितजुवनपलासकहि रच्छकवज्जरिपलास ।

दुर्मदसैलपलासकहि वज्जरोकठिनपलास ॥ १४४ ॥

सित श० । सितरूपौसितज्ञानपुनि सितसकृतहिकहन्त ।

सिततीक्ष्णसितसुकुपुनि सितउज्ज्वलभगवन्त ॥ १४५ ॥

गुरु श० । गुरुनृपगुरुमातापिता गुरुप्रोहितगुरुबृन्द ।

अकगुरुदीर्घगुरुकहे सवकेगुरुगोविन्द ॥ १४६ ॥

नन्दन श० । नन्दनचन्दनकोकहत नन्दनवनघनदात ।

नन्दनकहियेपुत्रकहे जेहिहरपेपितुमत ॥ १४७ ॥

अवतंस श० । भ्रातपुत्रअवतंसकहि अलअवतंससुजान ।

सौरहवरसीवयसको अभिनवकंतसुमान ॥ १४८ ॥

कुंतल श० । स्त्रधारकुंतलकहत कुंतलकपटीवेस ।

खण्डपानकुंतलकहे कुंतलवज्जरोकेस ॥ १४९ ॥

कोन श० । कोनमहीअरुकोनदिस गृहअन्तरकहिकोनि ।

द्रोणकाकअरुद्रोणगिरि करकहिवारिजद्रोण ॥ १५० ॥

कातर श० । कातरकाननकोकहत कातरकहियेहार ।

कातरकहियेदुरभिच्छपुनि अस्तकरीविचार ॥ १५१ ॥

कुथ श० । कुथसुकथाकुथकोटपुनि कुथकरिकमलनिसोइ ।

प्रातस्लाईविप्रकुथ कमलकलीविधद्योइ ॥ १५२ ॥

कुन्त श० । कुन्तसलिलऔकुन्तसह कुन्तअनिलवसुकाल ।

कुन्तकमलपुनिकुन्तसुख कुन्तसुरंगकराल ॥ १५३ ॥

(१४)

दोहा । अनेकार्थकीमंजरी पदैस्तनैरकोय ।

अर्थभेदजानैसबै पुनिपरमारथहोय

॥ १५४ ॥

इति अनेकार्थ संपूर्णम् ॥

अथ नाममाला ।

श्रीगणेशाय नमः ।

- दोहा । तन्नमामिपदपरमगुरु कृष्णकमलदलनैन ।
जगकारणकरुणार्णव गोकुलजाकोरेन ॥ १ ॥
उचरसकतनहिंसंस्कृत जान्योचादितनाम ।
तिनहितनन्दस्वमतिथथा रचतनामकीदाम ॥ २ ॥
गूथनिनानानामकी अमरकोषकेभाय ।
मानवतीकेमानपर मिलेअर्थसबआय ॥ ३ ॥
हृदयनाम । उरवमलपुनिवच्छकहि पियहियलखिनिजकाय ।
यातेबढ्योजोमानहित आनतियाकेभाय ॥ ४ ॥
मान नाम । अहंकारमददर्पपुनि गर्वसमयअभिमान ।
मानराधिकाकुंवरिको सबकोकरकल्याण ॥ ५ ॥
सखी नाम । वयसासाध्वीसुमुखिसखि हित्सहचरीआहि ।
अलीकुंवरिवृषभानकी चलीमनावनताहि ॥ ६ ॥
बुद्धि नाम । बुद्धिमनीषाज्ञासुधी मेधाधिषनाधीय ।
मतिर्सोमतोकरतचली भलीविलक्षणतीय ॥ ७ ॥
सरस्वती नाम । वाणीवाकसरस्वती गिराशारदानाम ।
चलीमनावनभारती वचनचातुरीकाम ॥ ८ ॥
शीघ्र नाम । आशुभ्रटितिद्रुतदूर्णलघु लिप्रसत्वरउत्ताल ।
तुरतचलीचातुरअली आतुरलखिनँदलाल ॥ ९ ॥

धाम नाम । सदनसद्मआरामगृह गेहवेश्मसंकेत ।

लैमधिष्ठपदआस्थद आलयनिलयनिकेत ॥ १० ॥

मन्दिरमण्डपआयतन वसतिहरम्यस्थान ।

भवनभूपवृषभानके गईसहचरीजान ॥ ११ ॥

सुवर्ण नाम । कंचनअर्जुनकान्तिसुर चामीकरतपनीय ।

अष्टापदहाटकपुरट महारजतरमणीय ॥ १२ ॥

सोनेहीकेसदनसब मानिकगचसजदेत ।

जहांतहांनरनारिसब भ्राईभुक्तिभुक्तिलेत ॥ १३ ॥

रूपा नाम । रुक्मरजतदुर्दानलघु जातरूपखर्जूर ।

रूपेकेगोशालतहँ भूपभवनतेंदूर ॥ १४ ॥

उज्जल नाम । शुक्लशुभ्रपाण्डुरविशद अर्जुनसितअवदात ।

धवलनवलजंचेअटा करतकटासोंवात ॥ १५ ॥

शोभा नाम । भाआभाशोभाप्रभा सुखमापरमाकान्ति ।

कविद्युतिअतिलखियतजहां सुरनहोतमनभ्रान्ति ॥ १६ ॥

किरण नाम । अंशुगभस्तमयूषकर गोमरोचिवसुज्योति ।

रश्मिपरसिशिखरकी जगमगजगमगहोति ॥ १७ ॥

मयूर नाम । नीलकंठकेकीवरहि शिखीशिखण्डोद्योय ।

शिवसतबाहनअहिभषी मोरकलापीसीय ॥ १८ ॥

नटतमयूरअटनचटे अतिहिभरेआनन्द ।

निसदिनउनएरहतहैं नवनीरदनंदनन्द ॥ १९ ॥

सिंह नाम । पुण्डरीकहरिपंचमुख कंठीरवमृगराय ।

सिंहपौरवृषभानकी सहचरिपङ्कचीजाय ॥ २० ॥

अश्व नाम । बाजीबाहुरंगहय सैधवअश्वगंधर्व ।

तरलतुरंगमजहँबधे हयशालावेसर्व ॥ २१ ॥

हस्ती नाम । हस्तीदन्तोद्विरद्विप पद्मीवारणव्याल ।

इभकुंभीकुञ्जरकरी स्तुंभेरमसुण्डाल ॥ २२ ॥

सिंधुरमदवरनागकपि गजसावजमातङ्ग ।

हरिगयन्दभूमतखरे रञ्जितनानारङ्ग ॥ २३ ॥

सिद्धि नाम । अणिमामहिमागरिमा लघिमाप्राप्तिप्रकाम ।

वशीकरणअरुईशिता अष्टसिद्धिकेनाम ॥ २४ ॥

एकह्रसिद्धीवश्यकर तेहिसिधकहसंसार ।

तेवृषभानभुआलकी दारबोच्चारनच्चार ॥ २५ ॥

नवनिधि नाम । महापद्मअरूपद्मपुनि कच्छपमकरमुकुन्द ।

शङ्खखर्वअरुनीलये अपरकच्चावतनन्द ॥ २६ ॥

येनवनिधिजेजगतमें बिरलेकाह्दीख ।

तेयावक्तभराजके परतभिखारीभीख ॥ २७ ॥

मुक्ति नाम । मुक्तिअमृतकैवल्यपद अपुनर्भवअपवर्ग ।

निश्रेणीनिर्वाणसुख महासिद्धिपरस्वर्ग ॥ २८ ॥

मुक्तिजोचारप्रकारकी नहिंपैयतजपयोग ।

तेवृषभानभुआलके पावतपामरलोग ॥ २९ ॥

राजा नाम । स्वामीअधिपतिप्रभवडे नरपतिक्षितपतिभूप ।

बाहुजभूपतिन्दपतिन्दप श्रीवृषभानअनूप ॥ ३० ॥

इन्द्र नाम । शकशतकतुशचीपति संक्रन्दनपुरहत ।

कौशिकवासववृत्रचा मघवामातलिहृत ॥ ३१ ॥

सहस्राक्षवृद्धश्रवा तुराषाटसूरभूप ।

सुनासीरपुनिदिवसपति लेखर्षभसुअनूप ॥ ३२ ॥

जिष्णुपुरन्दरवज्रधर आखण्डलरिपुपाक ।

शोभितजह्वृषभानन्दप कोहैइन्द्रबराक ॥ ३३ ॥

- देव नाम देवश्चमरनिर्जरबिबुध सुरसुमनसत्रिदिवेश ।
 वृन्दारकसुविमानगति अग्निजिह्वामृतेश ॥ ३४ ॥
- दिविषदलेषावन्निमुख गीर्वाणअतिओप ।
 कौनदेवतारंकजहँ बनिबैठेसबगोप ॥ ३५ ॥
- अमृत नाम । सोमसुधापीयूषमधु अगदकारसुरभोग ।
 अमोअमृतजहँहरिकथा मतेरहतसबलोग ॥ ३६ ॥
- भृत्य नाम । विधिकरकिङ्करदासपुनि अनुचरअनुगपदाति ।
 भृत्यफिरतजहँमयनसे हविवरनीनहिंजाति ॥ ३७ ॥
- दासी नाम । भृत्यादासीकिङ्करी चेरीभरेजुअम्भ ।
 राजतिमणिमयअजिरमें कोउरवशिकोरम्भ ॥ ३८ ॥
- अन्तःकरण नाम । स्वान्तहृदयमन्मथपिता अत्तामानसनाउं ।
 चितमनसोचतसहचरी भीतरकैसेजाउं ॥ ३९ ॥
- अञ्जन नाम । कज्जलजलपाटलमुखी नागदीपसुतसोय ।
 लोपांजनदगदैचली ताहिनदेखैकोय ॥ ४० ॥
- हीरा नाम । निःकंपादकवज्रपुनि हीरापदकजुऐन ।
 निष्कसकुचतियनिरखितन भूपभवनहविमैन ॥ ४१ ॥
- मोती नाम । शशिमोतीमोतीगुलिक जलजसीपसुतनाम ।
 मुक्तावन्दनवारतहँ शोभितसुन्दरधाम ॥ ४२ ॥
- मतङ्ग नाम । कुजअङ्गारकभौमपुनि लोहिताङ्गमहिबाल ।
 मङ्गलसेठादेउदित धरेजोदीपकलाल ॥ ४३ ॥
- शुक नाम । उशनाभार्गवकाव्यकवि अचुरपुरोहितसोहि ।
 गजमुक्तानकेमालयहँ शुकधरेजनुपोहि ॥ ४४ ॥
- लक्ष्मी नाम । श्रीपद्मापद्मालया कमलाचपलाक्षोय ।
 सिंधुसुतामाइन्दिरा विष्णुवक्त्रभासोय ॥ ४५ ॥

- जाकीनैनकटासकवि रहीसकलजगकाय ।
 सोलक्षीवृषभानगृह आपुर्चिप्रगटीआय ॥ ४६ ॥
- माता नाम । अंबासावित्रीप्रसन्न जननीमातानाम ।
 जननीराधाकुंवरिकी बैठीमङ्गलधाम ॥ ४७ ॥
- नमस्कार नाम । वंदनअतिवन्दनप्रणत नमस्कारकरिताहि ।
 संबप्रणामकरतचली जहाकुंवरिवरआहि ॥ ४८ ॥
- सीढ़ी नाम । आरोहणआरोहपुनि निःखेणीसोपान ।
 मणिमयसीढ़ीसखिचढ़ी लखीनकाश्रुआन ॥ ४९ ॥
- शय्या नाम । कशिपुतल्पशय्याशयन संस्तरपुनिशयनीय ।
 दुग्धफेनसीसेजपर बैठीतियकमनीय ॥ ५० ॥
- तकिया नाम । उपबर्धनउपधानपुनि कंदुकसोईछीय ।
 मृदुलउशीशोउठंगिकै बैठीतियरिसनीय ॥ ५१ ॥
- बेटी नाम । पुत्रीदुहिताकन्यका तनयातनुजाहोय ।
 सुताजहावृषभानकी तहांगईसखिसोय ॥ ५२ ॥
- फूल नाम । कुसुमप्रखनसमदसुमन पुष्पफलपितानाम ।
 फूलमंजरीगेंदकर खेलतकविसोबास ॥ ५३ ॥
- बंसी नाम । बंसीकुम्भीमीनहा मच्छघातिनीनाम ।
 बेसरसोउरभरीजुलट मानोबंसीकाम ॥ ५४ ॥
- अवण नाम । अवणओत्रश्रुतिशब्दगृह कर्णसोअवणगँभीर ।
 मनोबिरूपसकमलकलि फूलीशशिमुखतोर ॥ ५५ ॥
- केश नाम । अलकशिरोरुहचिकुरकच कुंचितकुटिलसुढार ।
 कुन्तलकवरिललाटजनु चन्दचिंईदरार ॥ ५६ ॥
- ललाट नाम । मस्तकअलिकललाटपर बैठीबनीजराय ।
 मनोभालतेभाग्यमणि प्रगटीबाहरआय ॥ ५७ ॥

नेत्र नाम । लोचनअंबकचक्षुदृग ईक्षणरूपअधीन ।

ककुरिसरातेनैनजनु जावकभीनेमीन ॥ ५८ ॥

अधर नाम । वानिओष्ठपुनिरदनकद अधरमधुरएहिभाय ।

नामलिखतजाकोतुरत किलकजखचोइजाय ॥ ५९ ॥

दशन नाम । रदनदशनद्विजदन्तरद मदनकरतरंगभीज ।

जनुनवनोरदमध्यमें शीतलविद्युतबीज ॥ ६० ॥

ठोढ़ी नाम । चिबुकचारुमधनीलकन योराजतक्विणेन ।

मनज्जरसीलेआमको मोहखरमूंदेमैन ॥ ६१ ॥

बृहस्पति नाम । धिषणशिशुंडोअंगिरा सुराचार्यगुरुजीव ।

वाचस्पतिजनशशितरे वनीनिबोरोशीव ॥ ६२ ॥

मुख नाम । आननआस्यलपनवदन वक्तातुण्डक्विभौन ।

मनज्जरूपइमिक्कागई जिमिदरपनमुखपौन ॥ ६३ ॥

ग्रीवा नाम । गलकंधरग्रीवावज्जरि गलकपोलकोयान ।

पीकलीकजहभलमले सबक्विकीनीआन ॥ ६४ ॥

हाथ नाम । पंचशाखकरहस्तशय पाणीधरेकपोल ।

वरअरविन्दविकायजनु सोवतइन्दुअडोल ॥ ६५ ॥

उरोज नाम । कुचउरोजअरूपयोधर अस्तनउरक्विणेन ।

कंचनसंपुटदेवजनु पूजपुजार्इमैन ॥ ६६ ॥

किंकिणी नाम । रसनाकांचीकिंकिणी लुट्रमेखलाजाल ।

लुट्रावलिजनुमयनगृह बांधीबन्दनमाल ॥ ६७ ॥

नूपुर नाम । तुलाकोटिमंजीरपुनि नूपुरभलकतपाय ।

भरमकिउठीजनुमयनकी बीणासहजसुभाय ॥ ६८ ॥

अंबर नाम । चोलनिचोलदुकूलपट अंशुकवासाचीर ।

पियतनवासजुवसनमें किनकिनहोतअधीर ॥ ६९ ॥

कीर नाम । रक्तचंचुशुककीरपुनि सुपठनपदपियनाम ।

भ्रुकुञ्जहरावतिसुमुखिपुनि अतिहविपावतिवाम ॥ ७० ॥
दर्पन नाम । प्रतिबिंबितआदर्शपुनि मुकुरस्वकरतियलेत ।

पियमूरतिनैनननिरखि फेरडारतेहिदेत ॥ ७१ ॥
वीणा नाम । तंचीवीणावल्गकी बड्ढरिविपंचीआहि ।

यँचबजावतसहचरी बड्ढरोवरजतिताहि ॥ ७२ ॥
अंतरध्यान नाम । गुप्तिरोहितअंतरित गूढदुदुरहबलीय ।

लोचनमनजुंउलूकसखि देखीएहिबिधितोय ॥ ७३ ॥
पान नाम । नागबन्निदलपानदिज तामबूलसखिचाहि ।

भौहअमेठतिवितनजनु चांपचढावतआहि ॥ ७४ ॥
समय नाम । सामयसमयअनेहअरु बेलाअनिमिषकाल ।

बडीवेरलौसखिनमें देखीवालरसाल ॥ ७५ ॥
पानी नाम । अंबुकमलकीलालजल पैपुष्करवनबारि ।

अमृतअर्णजीवनभुवन घनरसअरूपापारि ॥ ७६ ॥
मेघपुष्पअभसर्वमुख कंकबंधरसतोय ।

उदकपाथसंभरसँवर सलिलआपअपसोय ॥ ७७ ॥
अपकअमयअरूवारपुनि पानीपुष्करहोय ।

लिखेयथामतिनामये संख्याचैतिसजोय ॥ ७८ ॥
पानीनैनपखारिकै अंजनहाथोलीन ।

प्रगटभईपियकीसखी निपटसुसंकितीन ॥ ७९ ॥
भय नाम । साध्वसदरआतंकभय भीतभीरभीचास ।

डरतसहचरीसकुचते गईकुंवरिकेपास ॥ ८० ॥
चरण नाम । चरणचलनगतिमन्दपुनि अंग्रिपादपदपाय ।

पगवन्दनकरिसहचरी ठाढ़ीसमुखजाय ॥ ८१ ॥

हरिद्रा नाम । पीतागौराकाचनी रजनीपिण्डानाम ।

हरदीचूनोपरतजिमि इमिदेखतगईबाम ॥ ८२ ॥

टेढा नाम । बक्कअसितकुंचितकुटिल टेढोभौचनठौर ।

अरुणकमलपरप्रातजनु पंखपसारेभौर ॥ ८३ ॥

भौर नाम । भूतन्त्रीभृकुटीकुटिल भौचसतरकरिभाल ।

बहुतकालबीतेतनक बोलीबालरसाल ॥ ८४ ॥

क्रोध नाम । कोपक्रोधआमर्षतम रोषपापरितुद्योय ।

कोभभरीतियकोनिरखि डरीसहचरीसोय ॥ ८५ ॥

चेम नाम । चेमभद्रमंगलअनंद संशिवशिवकल्याण ।

भवकितडोलतिकुशलकज्ज पूकृतिकुंवरिसुजान ॥ ८६ ॥

संज्ञा नाम । संज्ञाआवैगोचपुनि केमधामतुअनाम ।

अमियबरसवरदरसते सबपरिपूरनकाम ॥ ८७ ॥

स्त्री नाम । इस्त्रीललनाश्रीमती दाराबनिताबाम ।

अबलाबालाअंगना प्रमदाकान्तानाम ॥ ८८ ॥

श्यामामहिलाभामिनी मत्तकाशिनोजान ।

बामलोचनानारिपुनि योषितयोषामान ॥ ८९ ॥

तरुणीरमणीसुन्दरी तनऊरजपुनिसोय ।

तियतोसीतिजुंलोकमें रक्षीबिरंचिनकोय ॥ ९० ॥

तामस नाम । कामानुजआमर्षकूठ क्रोधमन्युकुधद्योय ।

कोभभरीतियकोनिरखि खिडकीसहचरिसोय ॥ ९१ ॥

ब्रह्मा नाम । अजकमलजविधिजगपिता धातासिद्धितद्योय ।

स्रष्टाचतुराननधिषण भीषणसंभूसोय ॥ ९२ ॥

शतधुतिद्रहिणस्वयंभपुनि बेधामह्माजोय ।

कविसुन्दरताजगतकी रक्षीसोबैद्योखोय ॥ ९३ ॥

लैलैसबकबिहिनकी जतहोतीजगमाभ्र ।
 तोहिरचीबिधिनिपुनता बहुरोङ्गैगयोबाभ्र ॥ ८४ ॥
 सुन्दर नाम । सुभगसुसमबंधुररुचिर कांतकामकमनीय ।
 रम्यसुपेसलभव्यअरु दर्शनीयरमणीय ॥ ८५ ॥
 तैसोइसुन्दरबरकुंवर नागरनगधरपीय ।
 जोरीरचिबिधिनिपुनता एकप्रानतनवीय ॥ ८६ ॥
 युधिष्ठिर नाम । धर्मराजआजानरिपु कौतेयकुरुराय ।
 नृपतियुधिष्ठिरसमप्रिया तेरेपीयस्वभाय ॥ ८७ ॥
 अर्जुन नाम । जिष्णुधनंजयविजयरथ फालगुनकिरिटीहोय ।
 गुणाकेशगालीवधर पार्थकपिध्वजसोय ॥ ८८ ॥
 अर्जुनसोधनुधरअवधि तिहिसमअौरनहोय ।
 इमितुमप्रेमअवधिसुविधि रचोविरचिनकोय ॥ ८९ ॥
 दीर्घश्वास नाम । पृथुलप्रानपरिणाहपृथु आयतभुजुविशाल ।
 प्राप्तुदीर्घश्वासाभरति केहिकारणबलिवाल ॥ ९० ॥
 गंगा नाम । विष्णुपदीनिर्जननदी मंदाकिनिहरिरूप ।
 सुरसरिसुरधुनिजान्हवी भागीरथीअनूप ॥ ९१ ॥
 निगमनदीगंगावहुरि ध्रुवनन्दाअघहारि ।
 तिमितुअपियकीरतिसरित करपुनोतनरनारि ॥ ९२ ॥
 सरीर नाम । कायकलेवरकुणपवपु देहआतमाअंग ।
 विग्रहउपधनसंग्रहन धामसरीरपतंग ॥ ९३ ॥
 तुअतनसमसरिकरनलगि स्वर्गअग्निनभ्रपलेत ।
 कोमलसरससुगंधनहिं कीकविउपमादेत ॥ ९४ ॥
 कमल नाम । पुण्डरीकपुष्करजलज अंजअञ्जअंभोज ।
 पंकजसारसतामरस कुवलैकंसरोज ॥ ९५ ॥

सतपत्रीऔसहसदल पदमकुसेसयनाम ।
 पंकेरुहअरविन्दमुख लखिमलीनतोहिबाम ॥ १०६ ॥
 चन्द्रमा नाम इंदुकलानिधिसुधानिधि जैवाद्रिकससिसोम ।
 अञ्जअमीकरकपाकर विधुकहियतहिमरोम ॥ १०७ ॥
 विधुसुधांसुसुभ्रांसुपुनि औषधीसनिसिनाथ ।
 रजनोकरनिसिकरससी कुमुदबंधुचरमाथ ॥ १०८ ॥
 दुजराजाससधरउदधि तनयससांकष्टगाक ।
 नलत्रेशकलंकधर तुवमुखउपमारांक ॥ १०९ ॥
 विक्रुरिचन्द्रिकाचन्द्रतजि रचिक्योन्त्यारीहोय ।
 मैअवलोकतबामतोहि कज्जवलिकारनसोय ॥ ११० ॥
 काम नाम । मदनमनोभवमनमथन पंचसरस्सरमार ।
 मीनकेतुकन्दर्पहरि व्यापकविरहविदार ॥ १११ ॥
 पुष्पचापप्रद्युमनअतन मनसिजदारनकाम ।
 पतिसोरतिजिमिरूठरहि इमिदेखततोहिबाम ॥ ११२ ॥
 मेघ नाम । धाराधरजलधरजलद जगजीवनजीमूत ।
 मुदिरबलाचकतडितपति पुरजनजग्यसुपूत ॥ ११३ ॥
 घनविक्रोज्योबिजुरी रहीअनलमनिहोय ।
 मैतोहिदेखतभामिनी कज्जवलिकारनसोय ॥ ११४ ॥
 बिजुरी नाम । क्कनरुचिकटाअकासकृत तडितदामिनीहोय ।
 चपलाबिनानघनवनै घनबिनवनैनसोय ॥ ११५ ॥
 सैना नाम । कटकसुदलबलबाधनी चमबरूथसुरेन ।
 सैनाविनाननृपवने नृपविनवनैनसैन ॥ ११६ ॥
 भ्रमर नाम । मधुकरभ्रमरद्विरेफअलि बज्जरसिलीमुखभृङ्ग ।
 चंचरीकरोलंबपुनि कीलालैसारंग ॥ ११७ ॥

मधुपमधुव्रतमधुरसिक्क मधुवावनवगञ्जोर ।
 भ्रमरविनाहिनकेतकी केतकिविनानभौर ॥ ११८ ॥
 पिय नाम । दयितकान्तअरुईसपुनि पियभर्त्तापतिहोय ।
 पियकोतोसीवक्कभा औरनदेखीकोय ॥ ११९ ॥
 अमरलता नाम । व्रततीबिसतीवक्करी विसुनीअतालतान ।
 अमरवेलिजिमिमूलविन इमिदेखततुअमान ॥ १२० ॥
 मित्र नाम । सुहृदमित्रवक्कभसखा प्रीतमपरमसुजान ।
 पियप्यारेपैसलियबलि नकरुअकारनमान ॥ १२१ ॥
 पुत्र नाम । आत्मजसुअनअपत्यपुनि तनुजतनयकहितात ।
 नँदनन्दनगोविन्दसौ नकरुगर्वकीवात ॥ १२२ ॥
 नर नाम । मानुषपरमपवित्रवपु मानुषमनुजप्रमान ।
 नरजनिजानहुनन्दसुत हरिईश्वरभगवान ॥ १२३ ॥
 जोगेश्वर नाम । सन्यासीवरव्याजअनि जटलीमुण्डीहोय ।
 दण्डजारुभगवानभन निर्बानीपुनिसोय ॥ १२४ ॥
 ऋषिभिक्षुकतापसजपी व्रतीतपीमुनिआहि ।
 जोगीजनमनविमलकरि नितहोखोजतताहि ॥ १२५ ॥
 वेद नाम । ब्रह्मनिगमश्रुतिवेदपुनि धर्ममूलनिजकाम ।
 निगमअगमजाकोकहत सोईबलिसुन्दरस्याम ॥ १२६ ॥
 सेष नाम । सेषमहाअहिसर्पपति धरनीधरनअनन्त ।
 सहस्रबदनकरिगुनगनत तदपिनपावतअन्त ॥ १२७ ॥
 धर्मराज नाम । वैवस्वतपुनिमृत्युपति सबजीवनपतिहोय ।
 महिषध्वजनरदण्डधर कहतसूर्जसुतसोय ॥ १२८ ॥
 अन्तककालकृतान्तजम धर्मराजकोपन्त ।
 तेतुअपियसुभनामसुनि थरथरथरकांपन्त ॥ १२९ ॥

कुवेर नाम । पुन्यजनेस्वरधनदजद पतिअलकावलिहोय ।

गुह्यकपतिचंवकसखा राजराजपुनिसोय ॥ १३० ॥

नरवाहनकिन्नरअधिप द्रव्याधीसकुवेर ।

हरिपदपंकजपरसिकै पावननाहिनवेर ॥ १३१ ॥

वहन नाम । वसनप्रचेतापांसुपति जलचरपतिजलईस ।

तेतुअपियकेपगनतर नितउठिषसतजुसोस ॥ १३२ ॥

दुर्गा नाम । उमाअपर्नाईश्वरी गौरीगिरिजाहोय ।

मृडाचण्डिकाअंबिका भवाभवानीसोय ॥ १३३ ॥

कालीहेमसुताबज्जरि सर्वमंगलानाम ।

मायाजेहिआधारजग विश्वकारनीवाम ॥ १३४ ॥

अजाशिवामैनासुता सिंहेश्वरिअतिकान्त ।

तेतुअपियपरतापते रचतविस्वबज्जभात ॥ १३५ ॥

गनेश नाम । लंबोदरहेरंबपुनि हैमातुरइकदन्त ।

मूषकवाहनगजबदन गनपतिसिषसुतसन्त ॥ १३६ ॥

कोटिविनायकजौलिखे महिसेकागदकोट ।

तौपैतेरेपीयके गुनहिनआवैटोट ॥ १३७ ॥

धूर्त नाम । व्याजीजिन्हककुटिलकृत कदमीकहतक्लोजु ।

कपटोकान्हरकुंवरको केतिककहतभलो जु ॥ १३८ ॥

कुरंग नाम । ऐनहरिनबातपप्रषद हरिसारंगसोआय ।

मृगसिसुकैसेदैगली चलीथोरअनखाय ॥ १३९ ॥

पाप नाम । ऐनवृजिनदुःकृतदुरित अंहमलीनसपंक ।

किलविषकिलमिषकलुषअघ कलमषशमलकलंक १४०

पापहारिज्योनीरकर रंचकजाकोनाम ।

ताकोतकपटीकहत कहाकहोतोहिबाम ॥ १४१ ॥

पाषाण नाम । ग्राविअसपत्थरउपल शिलपषाणअतिभार ।

पानीपरपाहनतरे जाकेनामअधार ॥ १४२ ॥

नौका नाम । उडुपपोतनौकापलव तरनिबहतिजलजान ।

नामनावचढ़िभवउदधि केतेतरेअजान ॥ १४३ ॥

रुधिर नाम । शोणितकोणपरक्तपुनि रुधिरअष्टककृतजात ।

लोहपीवतपूतना पूतभईकूगात ॥ १४४ ॥

राक्षस नाम । कौणपअसपपुन्यजन निषकपुत्रदुर्नाद ।

कर्बुरअसुरनिसाचरऊ जातुधानकव्याद ॥ १४५ ॥

अघसेराक्षसपातकी मैंदेखीगतिहोत ।

उलटिसमानोपिण्डमैं परगटजाकीजोत ॥ १४६ ॥

धूरि नाम । धूरधूसरीखेहरज पांसुसंचरामन्द ।

जापदपंकजरेनुको वाकृतसनकसनन्द ॥ १४७ ॥

सूर्य नाम । देवदिवाकरविभाकर दिनकरभास्करचंस ।

मिहिरतिमिरहरप्रभाकर विवस्वानतिगमांस ॥ १४८ ॥

भानुविभाकरविभावसु सवितासूर्यपतंग ।

अंबरमनिदिनमनिरबो सूरपुत्रत्रयअंग ॥ १४९ ॥

खर्जमंडल । रविमंडलमंडनजोकोउ कहतमुनीजनजाहि ।

सोवहनागरनन्दको क्योबलिकपटीआहि ॥ १५० ॥

शिव नाम । गंगाधरहरशूलधर ससिधरशंकरवाम ।

सर्वेश्वरभवशंभुशिव रुद्रकामरिपुनाम ॥ १५१ ॥

शूलिव्यम्बकत्रिपुरअरि ईसउमापतिहोय ।

जटिलपिनाकीपसुपती नीलकंठशिवसोय ॥ १५२ ॥

वामदेवसोदेवजहि राखतदियमेंओहि ।

ताकोढंकपटीकहति कदाकषोबलितोहि ॥ १५३ ॥

भट्ट नाम । मिथ्यामोघमृषाअमृत व्याजअलीकनिरस्य ।

ऐसेपियसोभूठबलि क्योबोलियेविरस्य ॥ १५४ ॥

निकट नाम । अनतिदूरअतिपार्श्वपुनि उपसमीपअध्यास ।

अवसिअनादरह्योयजो रहेनिरन्तरपास ॥ १५५ ॥

चन्दन नाम । गंधसारअखण्डहरि मलयभद्रवाटीर ।

चन्दनकोईधनकरत मलयावासीभीर ॥ १५६ ॥

मीन नाम । सफरीअनमिषमत्स्यपुनि पृथुलोमापाठीन ।

मकरउलूपीअण्डभव वैश्रवणभूखमीन ॥ १५७ ॥

कीरसमुन्दरमेंवसत जोचन्दचिडिगआहि ।

चंदचिन्दनमदनजिमि जलनिधिमानतताहि ॥ १५८ ॥

सागर नाम । सिंधुसलिलपतिसरितपति अंभोनिधिकूपार ।

पारावारअर्णवउदधि मणिमयअन्धिअपार ॥ १५९ ॥

रत्नाकरगुणरूपको जलनिधिगिरिधरलाल ।

तेहिमिलिप्रेमकलोलिये योनबोलियेवाल ॥ १६० ॥

बलभद्र नाम । रौचिण्यबलभद्रबल संकर्षणबलराम ।

मीलांबररेवतिरमण मूशलपाणिकराम ॥ १६१ ॥

अबरचकजौचुपकरै कतवैठीजियलेत ।

हरिदलधरकेवीरकी जीतबड़ाईदेत ॥ १६२ ॥

बानर नाम । कपिश्याखामृगबलीमुख कीसदरभलंगूर ।

बानरमर्कटखगहरि तिनकहँभजुमनकूर ॥ १६३ ॥

पृथ्वी नाम । पृथ्वीलितिक्षोणीक्षमा धरणीधात्रीगाय ।

उर्वीजगतोवसुमती वसुधासर्वसहाय ॥ १६४ ॥

विपुलाभूसागरधरा उराउर्वराह्योय ।

अचलाअवनीकुम्भिनी महीमेदिनीसोय ॥ १६५ ॥

विश्वम्भरावसुंधरा थिराकश्यपीआहि ।
 रसाअनन्ताभूमिका विलाइलाकहजाहि ॥ १६६ ॥
 सबधरजेहिइकसीसपर शोभितजिमिकणहीर ।
 क्योआवततुअआखितर हरिहलधरकेवीर ॥ १६७ ॥
 बाण । तोमरखगअजिह्मगअसुग विशिखशिलीमुखवान ।
 कणमार्गननाराचइषु पचोशोषनपान ॥ १६८ ॥
 सायकघायकबालबलि सिमिटशरीरमिलाहि ।
 बचनतीरकीपीरसखि मिटैनजाजुगजाहिं ॥ १६९ ॥
 अग्नि नाम । पावकबन्हीदहनदव ज्वलनधनंजयहोय ।
 शुक्लऊषबुधवातुसख मित्रहोत्रशिखिसोय ॥ १७० ॥
 जातवेदज्वलजोतिहरि वैश्वानरचित्रभानु ।
 अनलज्जताशनविभावसु निर्जरजीभकृशानु ॥ १७१ ॥
 बृहज्जानुआश्रयबज्जरि अहैबसन्तरजोय ।
 वोतिहोत्रपुनिउषर्वधा धूमकेतुकहसोय ॥ १७२ ॥
 अग्निदग्धद्रुमलतावलि फिरिदलफूलहिदेत ।
 वचनदग्धजेहिआनही बजरिनअंकुरलेत ॥ १७३ ॥
 मूर्ख नाम । मुग्धमूढजडमूकनर अज्ञअबुधबदशंठ ।
 मूर्खजनजानैकहा मणिजैसेकपिकंठ ॥ १७४ ॥
 पण्डित । कीर्तिकुशलकोविदनिपुण कृतिप्रवीननिष्णात ।
 पटुबिदग्धनागरकोज जानैरसकीवात ॥ १७५ ॥
 अपराध नाम । अवअंधसहेलनअहित अवगुणजोईपीय ।
 कूपकाहजिमिराखितर योनभाषियेतीय ॥ १७६ ॥
 स्नेह नाम । सौहृदहृदसनेहहित प्रणयरामअनुराम ।
 कितगोतेरोप्रेमवह हेभामिनिबडभाग ॥ १७७ ॥

परबत नाम । अगनगभूभूतदरीभूत षट्कोशिशिखरीक्षोय ।

शैलशिलोच्चयगोत्रहरि अद्रियावपुनिसोय ॥ १७८ ॥

गिरिगोवर्द्धनवामकर धयोश्यामअभिराम ।

तोउरतेवाधकधकी गईनअबलौवाम ॥ १७९ ॥

सर्प नाम । उरगनागपन्नगभुजग जिह्मगभोगीसर्प ।

चलुअवाचरिसरीसृप काकोदरगरदर्प ॥ १८० ॥

आशीविषविषधरफणी मणीविलेशयव्याल ।

चक्रीदर्पीगूढपद लेलिहकेवलकाल ॥ १८१ ॥

कालियअहिगंजनसमय मैराखीगहिबाह ।

नन्दनन्दनपियप्रेमबस परीऊतीदहमाह ॥ १८२ ॥

पीड़ा नाम । बाधाविथुराव्यथारुज पीड़ाव्याधिगलानि ।

अजऊनपरसतपीरबलि किनसिखईयहबानि ॥ १८३ ॥

वन नाम । काननविपिनअरण्यवन गहनकच्छकांतार ।

अटवीमाहअकेलिदई मोहननन्दकुमार ॥ १८४ ॥

संध्या नाम । निसिमुखसंध्यापिन्नप्रसव सायंकालप्रदोष ।

सांभूपरौचलुएदई क्माकरचितजिरोष ॥ १८५ ॥

विष नाम । गरलहलाहलह्लेड़गर कालकूटरसमास ।

रसमेंबिरसनघोरिबलि चलियेवनकरुवास ॥ १८६ ॥

पपीछा नाम । कलसुकुंठदात्यूहहरि चात्रिकसारंगनाउं ।

घनसौंरुठेपपीछरा नहिनवनेबलिजाउं ॥ १८७ ॥

रजनी नाम । कनदाकपातमस्वनी तमीतमिश्राक्षोय ।

निसिअसदाविभावरी रात्रिचिजामासोय ॥ १८८ ॥

सुखदसुहाईसरदकी कैसीरजनीजाति ।

चलुबलिमोहनलालपै कतबैठोअनखाति ॥ १८९ ॥

नभ नाम । अंबरपुष्करविष्णुपद अन्तरिक्षनभवास ।

व्योमअनन्तविधायसखि सरवर्त्मनआकास ॥ १८० ॥

गगनजोउड़गनवनिरहे नेकुचलोतजिरोष ।

देखनतेरोरूपजनु सुरतियकीन्हभरोष ॥ १८१ ॥

संग्राम नाम । आयोधनरणआजिमृध आह्वजन्मसमीक ।

समराईसंगरसमर संजुगकलहअनीक ॥ १८२ ॥

सुरतिजुइजबपीयसों तोहिवनेगीवाम ।

नखनाराचनिसुनिकुंवरि तोकहँकहीप्रणाम ॥ १८३ ॥

नख नाम । करजपुनर्भवनखरनख रहेरंगनिधिवाम ।

करकितईसोंलिखतहैं नहिंनखसोंककुकाम ॥ १८४ ॥

अरुण नाम । लेशअरुणलवहृत्ततनु निपटउदरकृशतोर ।

कङ्कवलितोमानरचि राख्योहैकिहिठौर ॥ १८५ ॥

मकरी नाम । लूताखत्रामर्कटी ऊर्ननाभिपुनिहोय ।

जनुकङ्कमकरीगुनकरी पकरीविद्यासोय ॥ १८६ ॥

मार्ग नाम । वर्त्मरुअध्वामार्गपथ संचरपादविहार ।

मगदेखततोपहँगई मोहननन्दकुमार ॥ १८७ ॥

दया नाम । मायादयाकृपाघृणा अनुकंपाअनुक्रोस ।

करुणाकरिकरुणानिधे क्षमाकरहितजिरोस ॥ १८८ ॥

खड्ग नाम । रिसिककुसेहकृपानअसि बिशसनपाकरबाल ।

खड्गजितोतेतोहकी खईकरतकतबाल ॥ १८९ ॥

दिश नाम । चरितकाष्ठाककुभदिश गोआसाइहिओर ।

कवकेचितवतहैदई मोहननन्दकिशोर ॥ २०० ॥

नदी नाम । सरिताध्वनीतरंगिनी हृदिनीतटिनीहोय ।

ओतखनीअवन्तिनी धीरक्रोसबलिसोय ॥ २०१ ॥

- सैवलनीसारस्वती द्वीपवतीजलमाल ।
 नदीनिमग्राआपगा रक्षितबाटचलुवाल ॥ २०२ ॥
 पिता नाम । तातजनकसृजितापिता वप्तातोगुणधाम ।
 बाबातोद्दिनँदलालको देतहुतोहेभाम ॥ २०३ ॥
 विवाह नाम । करपीडनपाणिग्रहण उपयमविहितविवाह ।
 सातिजपरिभवनहिंकहं दुखदेतीबलिनाह ॥ २०४ ॥
 मदिरा नाम । मधुमाध्वीमदिरादरा सुराबारुणीहोय ।
 आसवमयकादंवरी मधुवारामिविसोय ॥ २०५ ॥
 सिंदुररसनावुद्धिहा हालासिंधुप्रछति ।
 मदपीवेजिमिबकतकोउ कदाबकिरहीदूति ॥ २०६ ॥
 स्वभाव नाम । प्रकृतिनिसर्गस्वरूपपुनि संसिधिभावस्वभाव ।
 कौनटेवटेद्वीपरी सुन्दरशीललखाव ॥ २०७ ॥
 अंधकार । अंधतमिश्रज्जतिमिरतम ध्वांतसुकुहरनिहार ।
 सोतेरेदेखेकुंवरि सौमनतेलअंधार ॥ २०८ ॥
 वृक्ष नाम । पत्रीवर्हिफलीदली वृक्षमहोरुहहोय ।
 शाखीबिटपीअनोकुह कुटद्रुमपादपसोय ॥ २०९ ॥
 कल्पतरोरुहतल्परचि कवकेबिलपतपीय ।
 तदपिनतनकदयाकहं आवतनिरदयहीय ॥ २१० ॥
 पत्र नाम । पत्रपरणदलकदनकद खरकतजबतरुपात ।
 तुअआगमभ्रमचौकिपिय फूलोउतलोजात ॥ २११ ॥
 पवन नाम । श्वसनसदागतिअनिलपुनि मारुतअरुजगप्रान ।
 पवनप्रभंजनअग्निसख नभस्नानपरमान ॥ २१२ ॥
 मरुतवातअरुगंधवह निःश्वासनपवमान ।
 बायूवज्जरिसमीरकहि पवननामयेजान ॥ २१३ ॥

- तुवतनपरिमलपरसिजब गवनतधीरसमीर ।
 ताकहँबङ्गसनमानकरि परिरंभतबलबीर ॥ २१४ ॥
 ध्वनि नाम । नादनिनदध्वनिशब्दरव खनसुघोषस्तराव ।
 मुखरवांसुरीमेंकहत हेप्राणेश्वरिआव ॥ २१५ ॥
 आज्ञा नाम । बयादेशनिर्देशपुनि आज्ञाशासनयोग ।
 आयसुहैअबजाउंबलि लहेसुप्रियतमलोग ॥ २१६ ॥
 अति नाम । दृढ़अतिसयअतिबेलअति अतिक्रान्तअत्यन्त ।
 अतिसर्वत्रभलीनहीं कहिगेसन्तअसन्त ॥ २१७ ॥
 समूह नाम । निकरव्यूहसंदोहपुनि ब्रजसोमसमुदाय ।
 चयदलजालकपालकुल निबहयूथसमवाय ॥ २१८ ॥
 ब्रातअनेककदंबगन ग्रामबिसरबङ्गवृन्द ।
 मैंअनेकवातेंकही भईतवाकीबुन्द ॥ २१९ ॥
 अल्प नाम । दरसतोषईषदविरल रंचकमन्दपवाकु ।
 तबपियसहचरितनचितय मुसकीकुंअरितनाकु ॥ २२० ॥
 दुख । कदनविदुनअकदनतुदा गहनवृजिनक्लेशआहि ।
 दुखजनिदेअबजानदै कतबैठोअनखाहि ॥ २२१ ॥
 अर्द्धरात्रि । निसिनिसिनिशियनिशाहनिशि होनलगीअधरात
 कौनचलैसखिसोयरङ्ग जैहोंउठिपरभात ॥ २२२ ॥
 बज्र । अशनिकुलिशपविभिदुरपुनि बज्रह्लादिनीआहिं ।
 परोबरेकेधामजे बिरसकरेरसमाहिं ॥ २२३ ॥
 लज्जा नाम । ह्रीलज्जाब्रीडात्रपा सकुचनकरुबिनुकाज ।
 पियप्यारेपैचलियबलि औषधखातकिलाज ॥ २२४ ॥
 जूता नाम । पदत्राणकोपानपुनि पादपृष्ठमृदुभाय ।
 पनहींमनहींभावती आगेधरीसुलाय ॥ २२५ ॥

अटारी नाम । सौधचर्म्यप्रासादते चलीयुवतिगतिमन्द ।

शोभितमुखजनगगनते अवनिहिउतरतचन्द ॥ २२६ ॥
हिमकरचांदनी । ज्योतस्नापनिकौमदी हिमकरचांदनिनाउं

जौन्हचन्द्रिकासीपरत थोरोहँसिबलिजाउं ॥ २२७ ॥
बीथी नाम । खोरिप्रतोलीबीथिका रथ्याविशिखाआहि ।

यहीगलीचलियेबली निपटनिकटपिउआहि ॥ २२८ ॥
उपवन नाम । कृतारण्यउद्यानपुनि उपवनसोइआराम ।

इहवृन्दावनबागतुव लखुबलिकबिकोधाम ॥ २२९ ॥
बसन्त नाम । कुसुमाकरस्तुराजमधु माधवसुरभिवसन्त ।

मालीज्यौजगवैसदा यातेअधिकलसन्त ॥ २३० ॥
पत्नी नाम । द्विजशकुंतपत्नीशकुनि अंडजबिहगबिहंग ।

खगसुपदत्रीपत्ररथ पत्रीपतगपतंग ॥ २३१ ॥
नटबिहंगमरँगभरे कोमलकंठसुजात ।

तुअआगमआनन्दजनु फूलेअंगनमात ॥ २३२ ॥
पीपर नाम । चलदलपीपरगजअसन बोधिद्रमअश्वत्थ ।

पिप्पलदैचलुदाहिनो जोरिहाथधरिमत्थ ॥ २३३ ॥
पाटल नाम । थालीपटनीफलनुचा बामास्थामानाम ।

अंबरस्यमधुतीयसै पाटलकरतप्रनाम ॥ २३४ ॥
आम्र नाम । पिकबंधुरकामांगपुनि मधूदूतसहकार ।

चूतरसालकिडालबलि नैजुरहीफलभार ॥ २३५ ॥
मङ्गआ नाम । माधवमधुद्रममधुसवा मधुष्ठीवगुडफूल ।

येजुमधुककेफूलबलि ककुतुअगड़नीतल ॥ २३६ ॥
दाड़िम नाम । अस्तबीजहानीककर हकपीकद्रुमसार ।

येदाड़िमइमिदेखबलि ककुतुअदसनाकार ॥ २३७ ॥

केरा नाम । रंभाअरुवारणवुसा भानुफलासु कुमार ।

येकदलीजिनकेककू तजैजंघअनुहार ॥ २३८ ॥

बेल नाम । सुरभीसिलकीसदाफल बेलतालमालूर ।

येथ्रीफलतुअकुचनसम कछतवज्जतकबिकूर ॥ २३९ ॥

तमाल नाम । कालकंधतापिच्छपुनि कण्डुकसोईतमाल ।

बैठिरहेजहँकालहरह तअसमोहनलाल ॥ २४० ॥

कदम्ब नाम । नृत्यनोपप्रोअंकसोइ मदिरागंधसुवाह ।

येकदम्बतरुकान्हचढि कूदेहैंदहमाह ॥ २४१ ॥

टेह नाम । पीतचोपपुनिब्रह्मद्रुम किंशुकवज्जरिपलास ।

टेहबिरहीजननको नाहरनखसुबिलास ॥ २४२ ॥

बहेरा । अक्कविभीतकफघातफल सुखत्रिलिंगकलिवृच्छ ।

भूताबासबहेरतरु हैंजनिचलियमृगच्छ ॥ २४३ ॥

नारियर नाम । बानरमुखलंगूरफल नारिकेलिसुभकाम ।

येतरुनीकेनारियर तोकहँकरतप्रनाम ॥ २४४ ॥

सुपारी नाम । घोंटाकुर्मुकगुआपुनि पूगसुपारीआहि ।

बारबारइमिकछतबलि रंचकयछितनचाहि ॥ २४५ ॥

केमाच नाम । कोलबल्लिकाकपिलता विस्त्रयसीनाउं ।

कंडुकरतियेअंगमें काननकेबलिजाउं ॥ २४६ ॥

मिरिचलता । रिमिकाउखनाकोलका कृष्णफलापुनिनाउं ।

मिरचलतापगपरिकहै भलीकरीबलिजाउं ॥ २४७ ॥

पीपर नाम । कोलाकृष्णामाधवी तिग्मतुण्डलाहोय ।

वैदेहीस्यामाकना सौण्डीकहियेसोय ॥ २४८ ॥

यहपीपरबलिपगगहत कछतवज्जतपरकार ।

अबतेइतनीकरिकुंवरि प्रीतमप्राणअधार ॥ २४९ ॥

हरड़ा नाम । अभयापथ्याअव्यथा अमृताचेतकिहोय ।

कायस्थापुनिपूतना सिवाश्रेयसीसोय ॥ २५० ॥

हरिडावज्जरिहरीतकी हरनउदरकोरोग ।

तेतुअगिरधरलालके बालसकलसुखभोग ॥ २५१ ॥

द्राक्षा नाम । खादोमृडासुकामधुक काममेखलाहोय ।

गुडासुप्रबलागोस्तना चारुफलापुनिसोय ॥ २५२ ॥

यहकुद्रावलिपावतर रंचकएहितनचाहि ।

नहिनगंसीलीबालसी निपटरसीलीआहि ॥ २५३ ॥

असुर नाम । दानवदनजसुदैत्यपुनि सुररिपुअसुरअसन्त ।

मायारूपीरैनदिन डोलतसुरअनन्त ॥ २५४ ॥

पावरी नाम । सुखीरानटोनखधवरि कपोतीन्द्रिपरबाल ।

तुअअधरनसमकहतकवि येनहिंमृदुलरसाल ॥ २५५ ॥

केसर नाम । कश्मीरीकुंकुमरुधिर देवबन्तभानाउं ।

यहकेसरपगपरिकहत भलीकरीबलिजाउं ॥ २५६ ॥

सोंठ नाम । विश्वानागरविश्वभिषक् मद्वाऔषधीनाउं ।

येसुंठीलुंठीपगन कहतकिबलिबलिजाउं ॥ २५७ ॥

जुही नाम । हरिनीगणिकायुत्तिका हेमपुष्पिकाजाय ।

जुहीयूथिगूथानक्विन मागधिलेतबलाय ॥ २५८ ॥

राजवल्ली नाम । अंबश्रेष्ठव्रजबादनी राजवन्निकाआहि ।

तुमहिंदेखिफूलीजुबलि रंचकएहितनचाहि ॥ २५९ ॥

चमेली नाम । सुमनाजातीमन्निका उत्तमगन्धाआस ।

ककुतुवतनकीवासतें मिलतमालतीवास ॥ २६० ॥

सजीवनमूरि । जीवनमधुश्रममधुश्रवा जिवनजिवापुनिनाउं ।

इतहिसजीवनमूरितं जीवन्तीबलिजाउं ॥ २६१ ॥

दुपहरिया । बंधुजीवबंधूकजव यावकसमपुनिआहि ।

कुंकुमफलदुपहरिके नितफूलेतोहिचाहि ॥ २६२ ॥

गुंजा नाम । काकचिंचिकाकृष्णला गुंजाकरतप्रणाम ।

सुखदश्यामकविधामको लेतश्याममुखनाम ॥ २६३ ॥

केतकी नाम । ककचच्छदअरुत्रिणद्रुमा केतकिपकरतपाय ।

तुवआगमआनन्दबलि फूलीअंगनमाय ॥ २६४ ॥

लवंग नाम । देवकुसुमसंश्रोगपुनि जाचकजाकोनाउं ।

ललितलवङ्गलताइतहि पगनपरतबलिजाउं ॥ २६५ ॥

इलायची नाम । चन्द्रवालकानोकपुनि निकुटबालिकाबेलि ।

एलावज्जलालायची बलिरंचकमुखमेलि ॥ २६६ ॥

माधवी नाम । बासंतीपुष्पाङ्गसोइ मुक्तलतापुनिनाउं ।

इतमाधविकापरतपग नेकुचितैबलिजाउं ॥ २६७ ॥

पान नाम । तांबलंअहिवल्लिका द्विजापानकीबेल ।

सरसभईतुवदरसतें बलिरंचकमुखमेल ॥ २६८ ॥

वट नाम । जटिलपीरकृपालवट रक्तफलान्यग्रोध ।

यहवंसीवटदेखुबलि सबसुखनिरुपधबोध ॥ २६९ ॥

सरोवर नाम । हृदपुष्करकासारसर सरसीतालतडाग ।

यहदेखोबलिमानसर फूल्योतुवअनुराग ॥ २७० ॥

यमुना नाम । कलिन्दीरविजावज्जि कृष्णश्यामलआप ।

यहयमुनासोसमद्रफिरि आवततुवपरताप ॥ २७१ ॥

तरङ्ग नाम । भंगतरंगकलोलपुनि बीचीउरमितुभाय ।

लहरीहाथपसारिजनु यमुनापकरतिपाय ॥ २७२ ॥

तट नाम । कूलपुलिनउपकंटतट रोधघोषअभ्यास ।

तीरप्रतीरहिजाउबलि येआयेपियपास ॥ २७३ ॥

वेंत नाम । वेंतकरोबिद्रोकरिब भूपखियारानीर ।

मंजुलवंजुलकुंजतर वैठेहैबलबीर ॥ २७४ ॥

कोकिल । परभृतकलरवरक्तदग पिकध्वनिहँरसपुञ्ज ।

जनपियअनछिततोहिलखि टेरेतबलिवलिकुञ्ज ॥ २७५ ॥

इन्द्री नाम । गोक्षीकशंकरणगण ज्योइन्द्रोअसुपाय ।

त्योराधामाधवमिले परमप्रेमहरषाय ॥ २७६ ॥

माला नाम । मालासकसजगुणवती माल्यनामकीदाम ।

जोनरयचकंठछिरखै कैहैकविकोधाम ॥ २७७ ॥

जुगल नाम । यमलयुगलयुगदेवदै उभयमिथुनप्रियपीय ।

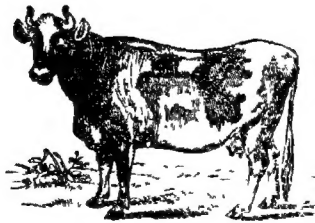
जुगलकिशोरसदाबसो नन्ददासकेहीय ॥ २७८ ॥

इति श्रीकवि नन्ददासजी कृत

नाममाला समाप्तम्

शुभमस्तु ॥

संवत् १९४८ ।

इस समय हमारे यहाँ निम्न लिखित पुस्तकें तयार हैं ।

प्रेमतरंग । श्रीबाबू हरिचन्द्र रचित ठुमरी, भजन, होली, मजार, गजल, जावनी, सब ऋतुओं में आनन्ददायक दाम १) आ०
रसवरसात । वर्षा ऋतु में गाने योग्य ठुमरी, गजल, मजार, हिंडोला, कजली आदि का संग्रह दाम ४) आना ।

नई बहार । बहार, बसन्त, होली तथा चैती इत्यादि बसंतपंचमी से चैत तक के गाने की सब तरह की चीजें दाम १) आ०
चुरिहारिनलीला । चुरिहारी के गाने की जावनी और दोहा चौपाई में लीला दाम २) आना ।

चमनिस्तानेहमेशःबहार प्रथम भाग । इसमें छापेखाने के माजिक अमीर सिंह ने वह गजलें रक्खी हैं जिनकी लोगोंने गानेवालों से सुना है और याद करने की इच्छा है अब इसके जरिये से बखूबी याद कर लें दाम १) आना ।

चमनि० २ भाग । इसमें ठीक पहिले हिस्से के जोड़ तोड़ की और पुरमजमून आबिमी के देखने लायक गजलें हैं दाम १२) आना ।

चमनि० ३ भाग । इसमें सिर्फ दीवान सफ़दर जो मशहूर है उसमें से अच्छी २ गजलें करीब १०० के छपी हैं दाम १) आना ।

चमनि० ४ भाग । इसकी हर एक लिखने पढ़नेवालों को अपने पास रखना चाहिये इसमें २५० शेरों और २०० दोहे सोरठा, बरवा, कवित्त, सवैया, श्लोक जो चिट्ठी लिखने के समय काम में आवें अति उत्तम शीति से रखे गये हैं दाम १) आना मजसून हर एक हिस्से का ५)॥

इन्द्रसभा अमानस । यह पुस्तक प्रायः सभी लाइब्रेरारियों में छापी है परन्तु प्रत्येक छापी का पाठ अंश का अंश है जब वह अत्यन्त शुद्धता पूर्वक छापी गई है दाम १) आना ।

रस बनारस । बनारस की तारीफ की जावनी बहुत उत्तम रीति पर बनी है दाम २) आध आना ।

गुलदस्तेबेनजीर । खमसे तथा गजलों का उत्तम संग्रह दाम १)

रसलहरी । दो भाग में, हर मौसिम में गाने के पद जावनी, ठुमरी आदि दाम १) आना ।

फूलों का गुच्छा । (जावनी) श्रीहरिचन्द्र रचित दाम १)॥

प्रेमफुलवारी । श्रीहरिचन्द्र रचित वियोग, करुणा, प्रेम, शृङ्गार, विनय आदि सब रसों के उत्तमोत्तम पद दाम १) आना ।

मन की लहर । पण्डित प्रतापनारायण मिश्र रचित इसकी जावनी, संस्कृत, फारसी विशेषतः उर्दू भाषा में दाम १)

वणिकबंधु । एक वणिक का अपने पुत्र के प्रति वाणिज्य का उपदेश दाम १) आना ।

गोचिकित्सा । गीणों के बीमारी की दवा दाम २) आध आना ।

ऊपर लिखी पुस्तकें जो लोग मँगावें २) आध आना हर एक का डाक महसूल दाम के साथही भेज दें और हमारे पास नाटक, उपन्यास, काव्य आदि अनेक प्रकार की पुस्तकें बिक्री के लिये हैं जिनकी इच्छा मँगाने की हो मँगा लें ॥

अमीर सिंह

हरिप्रकाश बन्दाख्य

नं० १, नैनाली खपरा

बनारस ।